

АІДА закликала Уряд вжити заходи для розблокування митного оформлення автозапчастин

дата публікації: 2021.02.26

З кінця січня заблоковано імпорт автозапчастин офіційних імпортерів через перевірку наявності сертифіката відповідності на товари, контроль яких передбачено секторальним планом державного ринкового нагляду на 2021 рік. Така ситуація виникла через наявність колізії у нормативно-правових документах, які регулюють питання сертифікації автозапчастин.

З метою захисту інтересів легального та законотворчого бізнесу, АІДА направила офіційні листи до Прем'єр Міністра України Дениса Шмигала, Міністра фінансів України Сергія Марченка, Міністра економіки України Ігоря Петрашко, голови Держмитслужби, голови Комітету ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики Данила Гетманцева, заступниці керівника офісу Президента Юлії Свириденко, виконавчої директорки Офісу простих рішень та результатів Марії Барабаш, з проханням вжити заходів для врегулювання ситуації, що склалася при митному оформленні автозапчастин, які ввозяться на митну територію України, зокрема:

1. Привести у відповідність норми Наказу Мінінфраструктури від 17.08.2012 року № 521 «Про затвердження Порядку затвердження конструкції транспортних засобів, їх частин та обладнання та Порядку ведення реєстру сертифікатів типу транспортних засобів та обладнання і виданих виробниками сертифікатів відповідності транспортних засобів або обладнання» до вимог Постанови КМУ від 09.06.2011 № 738 «Деякі питання сертифікації транспортних засобів, їх частин та обладнання».
2. Внести зміни до Секторального плану ринкового нагляду на 2021 рік та відтермінувати до 01.06.2021 строк проведення заходів із ринкового нагляду щодо частин та обладнання, які можуть бути встановлені та/або використані на колісних транспортних засобах;
3. Тимчасово, до врегулювання колізії правових норм у питанні визнання маркування знаком офіційного затвердження типу (E, e) та/або сертифікатів типу обладнання, виданих компетентними органами однієї з Договірних Сторін Женевської Угоди 1958 року або держави - члена Європейського Союзу, здійснювати митне оформлення товарів, частин та обладнання, які можуть бути встановлені та/або використані на колісних

транспортних засобах із заборобою надання на ринку.

I. Уряд спростив імпорту автозапчастин та скасував необхідність отримання сертифікатів типу і якості виключно від уповноважених органів в Україні у 2019 році

При перевірці наявності сертифікату відповідності митні органи керуються нормами Наказу Мінінфраструктури від 17.08.2012 року № 521 «Про затвердження Порядку затвердження конструкції транспортних засобів, їх частин та обладнання та Порядку ведення реєстру сертифікатів типу транспортних засобів та обладнання і виданих виробниками сертифікатів відповідності транспортних засобів або обладнання» (далі - Наказ Мінінфраструктури № 521) та приймають для митного оформлення лише «сертифікати типу», видані уповноваженими органами України.

Необхідно зазначити, що у преамбулі Наказу Мінінфраструктури № 521 вказано, що він прийнятий на виконання Постанови КМУ від 09.06.2011 № 738 «Деякі питання сертифікації транспортних засобів, їх частин та обладнання» (далі - Постанова КМУ № 738).

З метою виконання Україною Угоди про прийняття єдиних технічних приписів для колісних транспортних засобів, предметів обладнання та частин, які можуть бути встановлені та/або використані на колісних транспортних засобах, і про умови взаємного визнання офіційних затверджень, виданих на основі цих приписів, 1958 року (далі - Женевська Угода 1958 року), Постановою КМУ № 367 від 27 березня 2019 року «Деякі питання дерегуляції господарської діяльності» внесено зміни до Постанови КМУ № 738 та скасовано таку вимогу для введення в обіг автозапчастин в Україні як надання виключно сертифікатів відповідності або сертифікатів типу, виданих уповноваженим органом України.

У пункті 6 [пояснювальної записки](#) до постанови № 367 від 27.03.2019 зазначено:

«(6) У частині сертифікатів типу на автомобільні запчастини.

Відповідно до статті 3 Угоди про прийняття єдиних технічних приписів для колісних транспортних засобів, предметів обладнання та частин, які можуть бути встановлені та/або використані на колісних транспортних засобах, і про умови взаємного визнання офіційних затверджень, виданих на основі цих приписів Договірні Сторони, що застосовують Правила ООН, діючи на основі принципу взаємності, повинні визнавати офіційні затвердження типу транспортних засобів, предметів обладнання та частин, які можуть бути встановлені та/або використані на колісних транспортних засобах, наданні у відповідності з такими Правилами ООН, та не повинні вимагати жодних додаткових випробувань, документів, сертифікатів або маркування стосовно таких офіційних затверджень типу.

Крім того, аналогічний підхід до ввезення обладнання з Договірних Сторін Угоди передбачений частиною другою статті 58 Регламенту (ЄС) 2018/858 Європейського Парламенту та Ради від 30 травня 2018 року про затвердження колісних автотранспортних засобів, їх причепів, систем, компонентів та окремих технічних вузлів, призначених для таких транспортних засобів, а також про здійснення ринкового нагляду за ними.

Натомість відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 09.06.2011 № 738 «Деякі питання сертифікації транспортних засобів, їх частин та обладнання» (далі - постанова 738) та Порядку здійснення оптової та роздрібною торгівлі транспортними засобами та їх складовими частинами, що мають ідентифікаційні номери, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.11.2009 №1200 (далі - Порядок), умовою введення в обіг предметів обладнання

та частин, які можуть бути встановлені та/або використані на колісних транспортних засобах (далі – обладнання) встановлено необхідність наявності сертифікату типу або сертифікату відповідності, виданого уповноваженим органом України.

Такі норми постанови 738 та Порядку не відповідають вищевказаній статті 3 Угоди, законодавству ЄС та створюють зайві перепони у міжнародній торгівлі предметами обладнання та частинами, які можуть бути встановлені та/або використані на колісних транспортних засобах».

Більше того, на офіційному сайті КМУ було [опубліковано новину](#), що 27 березня 2019 року Кабінет Міністрів України ухвалив ініційовану і розроблену Мінекономрозвитку комплексну постанову, метою якої є полегшення умов ведення бізнесу в Україні та підвищення позицій України в міжнародному рейтингу легкості ведення бізнесу Doing Business. Зокрема зазначено: «Ще одним рішенням Уряду, ухваленим на користь бізнесу, є спрощення імпорту автомобільних запчастин, що приведе до зменшення адміністративного тиску на підприємства-імпортери цієї продукції. **До цього часу імпорт автомобільних запчастин був ускладнений необхідністю отримання сертифікатів типу і якості виключно від уповноважених органів в Україні.** Це у свою чергу суперечило умовам міжнародних договорів між Україною та ЄС, зокрема, Угоди про асоціацію. **Завдяки ухваленій постанові підприємства-імпортери зможуть імпортувати автозапчастин до України, маючи сертифікати типу і якості автозапчастин країн, видані в країнах ЄС».**

Отже, згідно з чинною редакцією підпункту 1-1) постанови КМУ від 09.06.2011 № 738 «Деякі питання сертифікації транспортних засобів, їх частин та обладнання» (далі – Постанова КМУ № 738):

надання на ринку предметів обладнання та частин, які можуть бути встановлені на транспортному засобі та/або використані для його оснащення (далі - обладнання), вимоги щодо типу яких встановлені прийнятими до застосування в Україні єдиними технічними приписами (Правилами Європейської Економічної Комісії Організації Об'єднаних Націй, що є додатками до Женевської Угоди 1958), дозволяється за наявності:

- маркування знаком офіційного затвердження типу обладнання, нанесеного відповідно до вимог Женевської Угоди 1958 року; або
- маркування знаком офіційного затвердження типу Європейського Союзу, нанесеного відповідно до вимог директив та регламентів Європейського Союзу, що встановлюють технічні приписи для обладнання; або
- інформації про сертифікат типу обладнання (або сертифікат типу транспортного засобу, якщо обладнання є ідентичним тому, яке встановлено на такому транспортному засобі), виданий компетентним органом будь-якої Договірної Сторони Женевської Угоди 1958 року (зокрема України); або
інформації про сертифікат Європейського Союзу про затвердження типу обладнання (або сертифікат типу транспортного засобу, якщо обладнання є ідентичним тому, яке встановлено на такому транспортному засобі), виданий уповноваженим органом держави - члена Європейського Союзу.

Відповідно до п. 5 ст. 37 Закону України «Про ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції», під час перевірки митними органами документів, перевіряє документация в паперовій або електронній формі, що **має супроводжувати продукцію при наданні її на ринку відповідно до встановлених вимог.**

Як було зазначено вище, відповідно до вимог постанови КМУ № 738 **надання на ринку**

автомобільних запчастин може здійснюватися на підставі маркування знаком офіційного затвердження типу (E, e) та/або інформації про сертифікат типу обладнання, виданий компетентним органом однієї з Договірних Сторін Женевської Угоди 1958 року або держави - члена Європейського Союзу.

II. При колізії правових норм надається перевага нормі, що має вищу юридичну силу

Посилання Державної служби України з безпеки на транспорті виключно на норми Наказу № 521 вважаємо неправомірними. По-перше, Постанова КМУ №738 має вищу юридичну силу, ніж Наказ Мінінфраструктури № 521. По-друге, норми пункту 1-1) Постанови КМУ №738 є новішими у порівнянні з нормами Наказу Мінінфраструктури № 521.

З цього приводу, Міністерство юстиції України, у своєму листі від 29.04.2011 р. № 5149-0-26-11-18 роз'яснює:

«Щодо усунення суперечностей між положеннями нормативно-правових актів зауважуємо, що при розв'язанні таких правових колізій, як правило, застосовуються загальновизнані прийоми тлумачення правових норм (надання переваги нормі, що має вищу юридичну силу, а у разі виявлення суперечностей (колізії) між положеннями різних нормативно-правових актів, які мають однакову юридичну силу, застосовуються положення нормативно-правового акта, який прийнято пізніше або який є спеціальним тощо).

Також у разі виявлення суперечностей між нормативно-правовими актами або їх окремими положеннями відповідний суб'єкт нормотворення може ініціювати внесення необхідних змін з метою усунення колізій».

III. Колізія правових норм призвела до блокування імпорту легального та безпечного товару

Для імпортерів та виробників автозапчастин є незрозумілим з яких причин орган ринкового нагляду накладає заборону на митне оформлення автозапчастин, що мають маркування знаком офіційного затвердження типу (E, e) та/або сертифікати типу обладнання, видані компетентними органами однієї з Договірних Сторін Женевської Угоди 1958 року або держави - члена Європейського Союзу.

Через колізію правових норм та відсутність намірів органу ринкового нагляду врегулювати проблему, заблоковано митне оформлення легального, оригінального та безпечного товару, який має міжнародні сертифікати відповідності та вільно реалізується в ЄС, який імпортується до України протягом багатьох років. І цей товар безумовно отримає і українські сертифікати типу, якщо це дійсно вимагатиметься законодавством України. Однак процедура сертифікації займає від 1 до 4 місяців. В Україні не вистачає потужностей проводити сертифікацію новітніх моделей запчастин до іномарок. Тому часто випробування здійснюються лише формально на папері.

Такі дії державних органів призводять до:

1. 100 відсоткового блокування розмитнення автозапчастин усіх легальних імпортерів та перевантаження пунктів пропуску.
2. Блокування імпорту майбутніх партій товарів.
3. Зростання обсягів нелегального імпорту товарів, які ввозяться без жодних сертифікаційних документів та без сплати митних та податкових платежів.

Це матиме вкрай негативні наслідки для державного бюджету України, а також для іміджу

України на міжнародній арені. Європейські виробники стурбовані ситуацією, коли після заяв про наближення України до європейських та міжнародних процедур у питанні визнання відповідності автозапчастин, зараз імпорт автозапчастин заблоковано через невизнання міжнародних сертифікаційних документів та маркувань.

Принадно зауважимо, що з огляду на епідемію коронавірусу та карантинні обмеження, у Європі навпаки створюються умови для спрощення ведення бізнесу. Так, наприклад, для сертифікатів відповідності термін дії, яких закінчився у 2020 році – їх [чинність продовжено](#) до серпня 2021. Натомість в Україні, в такий нелегкий для усіх час ускладнюється робота легального бізнесу, який зазнавши втрат через карантинні обмеження, на сьогодні ще й зазнає суттєвих втрат через необґрунтовані простой вантажів на митниці.

Джерело: <https://automaster.net.ua/drukujpdf/artykul/53539>